

התמונה היא לטובת כללי היגיינה

מתגעגעים ליוליה: מחזירים את כלבי הים לישראל

Posted on 12 במאי 2025 by שוש להב

עמותת דלפיס, הפועלת למען היונקים הימיים בישראל, בשיתוף רט"ג, משיקה את פרויקט שיקום מערות שמורת ראש הנקרה. החוקרים מאמינים ומקווים ששיקום בתי הגידול יגדיל את הסיכויים לחזרתם של כלבי הים לחופי ישראל.

13.5.2025

Categories: מה חדש?, ראשי

Tag: ישראל, כלבי הים, עמותת דלפיס

עמותת דלפיס, הפועלת למען היונקים הימיים בישראל, בשיתוף רט"ג, מתרגשת לשתף את הציבור בהשקת הפרויקט הסביבתי פורץ הדרך, שנועד לשקם את מערות ראש הנקרה, שהם בית הגידול ההיסטורי של כלב הים הנזירי הים תיכוני - מין נדיר הנמצא בסכנת הכחדה, בשיתוף רשות הטבע והגנים. שיקום בתי הגידול, מאמינים ומקווים החוקרים, יגדיל את הסיכויים לחזרתם של כלבי הים לחופי ישראל.

השלב הראשון של הפרויקט, שיחל בדיוק שנתיים לביקורה בארץ של כלבת הים יוליה, במאי 2023, כולל את השיקום והנגשת קרקעית המערות, ומתאפשר הודות לתורמים בקמפיין גיוס ההמונים של עמותת דלפיס ("מקימים בית ליוליה"), ולשיתוף הפעולה ההדוק עם רשות הטבע והגנים, (Monk Seal Alliance (MSA), מחלקת פיתוח הכפר והסביבה במשרד החקלאות הקפריסאי וקרן Deutsche Stiftung Meeresschutz. הקבלן המבצע: 'בר שירותי ים', בשיתוף מתנדבי

עמותת דלפיס.

מתי: יום שלישי, 13 במאי 2025, בשעה 12:00

מקום: שמורת ראש הנקרה

מה באירוע? הצגת הפרויקט - ד"ר מיה אלסר מדלפיס, המובילה את הפרויקט, תציג את המטרות, השלבים והשותפים; ד"ר רותי יהל, אקולוגית ימית ברשות הטבע והגנים, תסביר על חשיבותה האקולוגית של שמורת הטבע הימית ראש הנקרה ² אכזיב; רותם שדה, מנהל מרחב ים ברשות הטבע והגנים, יסביר על שיתוף הפעולה לשמירה על כלבי הים בעתיד בסיוע מתנדבים;

רקע לפרויקט:

בתחילת שנות ה-2000 נחשב כלב הים הנזירי הים-תיכוני (*Monachus monachus*) לאחד ממיני היונקים הימיים הנדירים בעולם ואוכלוסייתו, שמנתה כ-450 פרטים, הוגדרה בסכנת הכחדה חמורה. אולם כנגד כל הסיכויים, נראה כי האוכלוסייה מתאוששת בעשור האחרון ולאחר כ-50 שנים של היעדרות מהחוף הים-תיכוני של ישראל, אספנו בדלפיס מאז שנת 2010 כמאה דיווחי תצפית והצלחנו לזהות שלושה פרטים שונים ממין זה, אחת מהם - נקבה בגיל הרבייה ('מאיה'), תועדה בשישה ביקורים שונים לאורך השנים.

מומחים טוענים כי בשל העלייה במספר החיות ביוון וטורקיה, שם נמצאת כמחצית מהאוכלוסייה העולמית, מתחילה זליגה של פרטים לכיוון דרום ואכן, יחד עם התצפיות בישראל, נרשמו גם תצפיות בסוריה, לבנון, מצרים ולוב. אירועים אלו הביאו להכרה כי החוף המזרחי של הים התיכון הוא בעל חשיבות בהבנת תפוצת המין ושימורו ועמותת 'דלפיס' הוזמנה להשתתף בפרויקט מחקר בינלאומי לשימור כלב הים הנזירי הים-תיכוני בהובלת ה-IUCN ובמימון ה-Monk (Seal Alliance) MSA.

במסגרת הפרויקט, בו שותפים גופי מחקר וחינוך מיוון (*MOm, Archipelagos*), טורקיה (*METU, SAD-AFAG*), קפריסין (משרד החקלאות, *SPOT, CMMI*) וספרד (*CBD-habitat*), השלמנו ב'דלפיס' סקר בתי הגידול פוטנציאליים לכלב הים הנזירי הים-תיכוני בישראל. המסקנה העיקרית מהסקר הייתה שקיים מחסור בבתי גידול מתאימים למין זה.

למה דווקא שמורת ראש הנקרה?

ד"ר מיה אלסר, מובילת הפרויקט להחזרת כלבי הים לישראל, "בזכות היות השמורה הימית בראש הנקרה הוותיקה והגדולה ביותר בארץ, ובזכות האכיפה של פקחי רט"ג בשטח, המגוון הביולוגי מתחת למים הוא מהגבוהים בארץ. העושר הביולוגי, המצוק הסלעי והסרת האיומים כמו דיג ופיתוח החוף הופכים את האזור לאידיאלי להתיישבות מחודשת של כלב הים". כל זאת הוביל את דלפיס לתכנון הפרויקט לשיקום מערות ראש הנקרה שקרסו, כפי שנעשה בהצלחה בקפריסין, ובשלב הבא - גם להקמה של מערות מלאכותיות על תשתיות קיימות או כאלה שיבנו בעתיד בים.

ד"ר רותי יהל, אקולוגית ימית ברשות הטבע והגנים מסבירה: "הים התיכון, מחביא מתחת לגלים מערכות אקולוגיות מורכבות ועשירה במגוון ביולוגי יוצא דופן. למרבה הצער, העולם המופלא הזה ניצב בפני אתגרים רבים - דיג יתר, זיהום הרסני, שינויי אקלים מדאיגים ופלישת מינים זרים פוגעניים - כל אלה מערערים את שלמותה של המערכת האקולוגית העדינה. שמורות טבע ימיות מהוות מפתח להגנה על המגוון הביולוגי הייחודי ולשיקום בתי הגידול הפגועים, מספקות מקלט בטוח לצמחים ובעלי חיים, ומאפשרות למערכות האקולוגיות להתאושש ולשגשג מחדש.

שמורת ים ראש הנקרה - אכזיב, מגינה על ערכי הטבע במגוון בתי גידול, בהם משטחי גידוד סלעיים על קו החוף, חופים חוליים, רכסי כורכר טבעיים ומערכות הבקיעים והמערות שבהם, איוני ראש הנקרה-אכזיב ו"קניון" תת-ימי רדוד, שיוצר קיר אנכי הצונח לעומק של 20 מ' לערך. בשנת 2019 שטחה של השמורה גדל פי עשרה והתווסף לה שטח ים עמוק הכולל קניון תת ימי המקרב את בעלי החיים של הים הפתוח לאזור החוף ומעשיר אזור זה. הגנתנו על השמורה תאפשר לחיות רבות, בהן גם כלבי הים לשגשג במקום. בלי השמורה והשמירה על הטבע ² בעלי החיים הייחודיים הללו לא היו מגיעים לכאן כלל".

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם'

חפשו אותנו גם בטלגרם

